

TITAN Cementara Kosjerić predstavila deveti Integrисани godišnji izveštaj za 2018. godinu

U prisustvu brojnih zvanica, *TITAN* Cementara Kosjerić je 31. jula 2019. godine javno predstavila deveti redovni integrisani Izveštaj, u kome je društvena posvećenost kompanije verno osvedočena kroz sumirane poslovne rezultate i finansijske pokazatelje u oblastima zaštite životne sredine, bezbednosti i zdravlja na radu, saradnje sa lokalnom zajednicom, kao i u drugim vidovima odgovornog pri-

stupa biznisu i ljudskim vrednostima. Zasnovan na konceptu održivog razvoja, najnoviji godišnji Izveštaj za 2018. godinu svojom materijom i formom prati savremene principe izveštavanja o DOP praksi, a to podrazumeva da je sadejstvo ekonomskih, ekoloških i društvenih ciljeva u *TCK* usaglašeno sa Ciljevima održivog razvoja Globalnog dogovora Ujedinjenih nacija.

Integrисани Izveštaj pripremljen je u skladu sa standardima cementne industrije i odgovarajućim protokolima Svetskog poslovnog saveta za održivi razvoj (WBCSD) – Inicijative za održivost u cementnoj industriji (CSI). Sadržaj i struktura prezentovanih rezultata poslovanja i uticaja na društvo prilagođeni su svim zainteresovanim stranama, što je kompatibilno sa principima Međunarodnog saveta za integrisano izveštavanje (IIRC).

Gosti na prezentaciji integrisanog Izveštaja za 2018. godinu

U uvodnom izlaganju, Miroslav Gligorijević, generalni direktor *TITAN Cementare Kosjerić*, prezentovao je ključne uspehe kompanije u kontekstu informacija o značaju poslovne odgovornosti i karakteru aktuelnog Izveštaja:

„Društveno odgovorno poslovanje je jedna od naših korporativnih vrednosti. Predstavljajući korak dalje od zakonske usaglašenosti, ovaj pristup se svesno i dobrovoljno zalaže za poboljšanje sveta oko nas, u ekonomskoj, socijalnoj i ekološkoj dimenziji. U svim aspektima uticaja na životnu sredinu, rezultati TCK su daleko bolji od zakonom propisanih limita. Tokom protekle godine obnovili smo Integriranu dozvolu za rad, koja svakako predstavlja dodatnu potvrdu efikasnosti našeg sistema zaštite životne sredine. Nastavićemo da usmeravamo snage na prioritete društvene odgovornosti, postizanjem još boljih rezultata u domenima zaštite životne sredine i bezbednosti i zdravlja na radu, kao i podrškom lokalnoj zajednici, u koju je Cementara tokom 2018. godine uložila gotovo 150.000 evra.“

Miroslav Gligorijević, generalni direktor TCK, sa stekolderima deli najznačajnije rezultate rada kompanije tokom 2018. godine

U skladu sa prioritetom kompanije, važna tema skupa bila je upravljanje zaštitom životne sredine, u okviru koje je posebna pažnja u Izveštaju posvećena stručnoj analizi o uticaju rada fabrike na parametre kvaliteta ambijentalnog vazduha u Kosjeriću.

Predstavljeni rezultati, koje je beležila merna stanica Agencije za zaštitu životne sredine, jasno govore da kvalitet vazduha u Kosjeriću tokom godine prolazi kroz dve različite sezone – letnju, kada je kvalitet vazduha u okvirima propisanih limita, iako u to vreme fabrika cementa radi punim kapacitetom, i zimsku, u kojoj je zbog potrebe grejanja domaćinstava kvalitet vazduha skoro svakodnevno van definisanih graničnih vrednosti. Navedena merenja dokazuju da zagađenje vazduha u ovoj sredini postoji nezavisno od rada *Cementare*, koja u svim vrstama aktivnosti i uticaja primenjuje najsavremenije standarde i sistemske mere, u cilju stvaranja održivog radnog i životnog ambijenta.

Predmet stalnih provera i unapređenja je i primarna oblast bezbednosti i zdravlja na radu. Dobre prakse koje se primenjuju u *TITAN Cementari Kosjerić* donose pozitivne rezultate, a svest o bezbednosti promoviše se ne samo u kompaniji i kroz lanac nabavke, već i među sugrađanima, počevši od dečijeg uzrasta, uključenog u tradicionalni edukativni program „Bezbednost pre svega“, u kome je do sada učestvovalo devet generacija učenika četvrtog razreda osnovnih škola u opštini Kosjerić.

Ana Lapčević, direktor Regionalne privredne komore Užice, uručuje priznanje „Poslovni lider“ generalnom direktoru TCK, Miroslavu Gligorijeviću

Povodom svečane promocije najnovijeg integrisanog Izveštaja, direktoru TCK Miroslavu Gligorijeviću dodeljeno je prestižno priznanje „Poslovni lider 2018. godine“, koje je uručila Ana Lapčević, direktor Regionalne privredne komore Užice. Ovu nagradu Privredna komora Srbije dodeljuje istaknutim firmama i ličnostima, prema kriterijumima društveno odgovornog angažovanja na planu opštih interesa zajednice.

Kompletan integrисани Izveštaj za 2018. godinu *TITAN Cementare Kosjerić*, možete preuzeti sa web-sajta kompanije: www.titan.rs.

Zaštita od buke doprinosi bezbednosti i zdravlju zaposlenih

Pavle Ljubičić, Inženjer bezbednosti i zdravlja na radu i protivpožarne zaštite

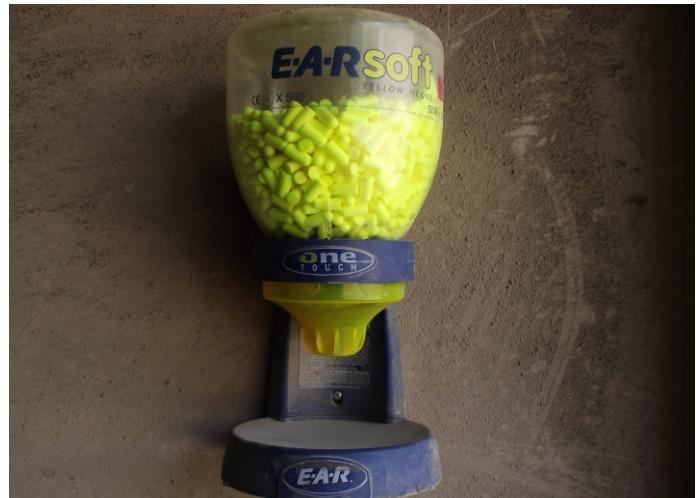
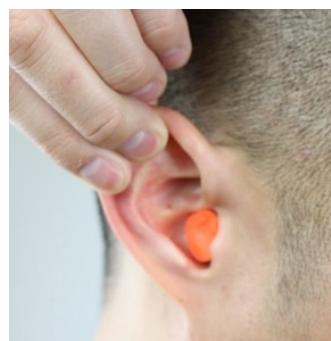
Buka je uznemirujući, neželjeni zvuk koji može da naruši zdravlje čoveka i štetnim delovanjem izazove gubitak ili oštećenje sluha (privremen ili trajni), kao i stanja stresa, rastrojstva, nesanice i povišenog krvnog pritiska, što sve utiče na smanjenje produktivnosti na poslu.

Izloženost uticaju buke u radnoj sredini predstavlja važan zdravstveni aspekt, i u cilju zaštite zaposlenih od posledica ovog faktora, neophodno je sprovoditi sledeće aktivnosti:

- ❖ redovno meriti nivo buke na radnom mestu;
- ❖ informisati zaposlene o potencijalnim posledicama izlaganju buci;
- ❖ primenjivati tehničko-tehnološka rešenja za smanjenje nivoa buke na radnom mestu, kao najbolji način za sprečavanje rizika od oštećenja sluha zaposlenih;
- ❖ kod zaposlenih, ograničiti vreme izlaganja povećanom nivou buke, ukoliko buka prelazi granice propisane zakonskim odredbama;
- ❖ koristiti ličnu opremu za zaštitu organa sluha.

Zamena starih tehnologija novim, manje bučnim, zasigurno je najbolji način prevencije buke. Održavanjem postojeće opreme u ispravnom stanju i postavljanjem zvučnih barijera i izolacija na opremi, utičemo na kontrolu i smanjenje rizika od buke u radnom okruženju. Ukoliko nije moguće smanjiti stepen buke, neophodno je da se zaposlenom skrati vreme zadržavanja u oblasti gde je izložen njenom štetnom uticaju.

Pravilo je da se u takvom prostoru postavi upozorenje o obavezi korišćenja zaštitne opreme. Lična zaštitna oprema (čepići, antifoni itd.) treba da zadovolji zahteve za smanjenjem nivoa buke na dozvoljeni nivo, što znači da oblikom i dizajnom odgovara zaposlenom, da bude lako dostupna i pravilno postavljena.

LZO – čepići postavljeni u proizvodnom pogonu TCK

Periodičnim lekarskim pregledima zaposlenih koji su izloženi buci, utvrđujemo da li postoji neko oštećenje organa sluha koje kasnije može dovesti do profesionalnog oboljenja. U Republici Srbiji zaštita od izlaganja povišenom nivou buke regulisana je „Pravilnikom o preventivnim merama za bezbedan i zdrav rad pri izlaganju buci”.

Merenja nivoa buke u *TITAN Cementari Kosjerić* vrše se prema „Programu za ispitivanje uslova radne okoline”, koji je izradila nezavisna, zakonom ovlašćena institucija. Kontrola se sprovodi svake treće godine na oko 80 mernih mesta, a pored te zakonske obaveze, u kompaniji 4 puta godišnje redovno proveravamo nivo buke u prepoznatim rizičnim uslovima radnog okruženja. U cilju ispitivanja, zaposleni nosi sa sobom prenosni uređaj – bukomer u toku cele smene, svih 8 sati, i na taj način prati se nivo buke ne samo pored njenog izvora, već se za vreme ukupnog boravka na radnom mestu sagledava i dnevna izloženost zaposlenog uticaju buke. U TCK posedujemo i bukomer kojim u svakom trenutku možemo izvršiti kontrolu buke na određenoj lokaciji.

Osim merenja nivoa buke, u fabrici se konstantno primenjuju tehničko-tehnološka poboljšanja, uz održavanje opreme i uređaja koji proizvode buku (npr. zamena starih kompresora novim – tišim, redovan servis opreme, kao i izrada projekata i planova za dalje usavršavanje opreme i radnih procesa radi smanjenja nivoa buke). Te aktivnosti doprinose stalnom unapređenju bezbednosti i zdravlja, kao ključne oblasti poslovanja *TITAN Cementare Kosjerić*.

Titanova stručna praksa – temelj profesionalnog usavršavanja

Dajana Petrović, praktikant u zaštiti životne sredine i
Ivana Nikolić Popović, praktikant u prodaji

Uokviren društveno odgovornim poslovanjem, kao osnovnim elementom ideje vodilje i jednom od vrednosti **TITAN Cementare Kosjerić**, program prakse „Znanje za izazove – gradimo kulturu neprekidnog učenja“ organizovan je šestu godinu zaredom za mlade studente i diplomce, koji žele da unaprede univerzitetsko obrazovanje i steknu bolje kvalifikacije i iskustva u korist daljeg profesionalnog razvoja.

Proces prijavljivanja obuhvata slanje radne biografije i motivacionog pisma, nakon čega sledi intervju sa kandidatima iz užeg izbora. Procedura je slična konkursanju za posao, pa se time savlađuje prvi korak koji služi budućem karijernom napredovanju. Ove godine, u junu odabранo je sedam praktikanata, četiri iz lokalne zajednice i tri iz Požege, koji su u prvoj nedelji tromesečnog usavršavanja pohađali Uvodni program i upoznali se sa načelnom organizacijom i sistemom rada kompanije.

Dajana Petrović, praktikant u ZŽS imala je priliku da se upozna sa procesom merenja emisija u vazduhu

Uvodni program stručne prakse započet je u organizacionoj jedinici ljudski resursi

To je podrazumevalo i obilazak fabrike, u pratnji zaposlenih, koji su ljubazno i razložno objašnjavali funkcionisanje pojedinačnih organizacionih celina i bili spremni da odgovorit svim pitanjima i nedoumice akademaca. Dalji tok obuke odvijao se u sektorima proizvodnje, finansija i računovodstva, nabavke, prodaje i zaštite životne sredine, prema stručnoj orientaciji polaznika.

Sa Rudarsko-geološkog fakulteta došla je Bojana Lučić, i u radnoj sredini proizvodnje, na rudniku TCK, proširila znanja o procesima dobijanja sirovine za proizvodnju cementa, aktivnostima na površinskim kopovima i drobiličnom postrojenju, kao i drugim operacijama u ovom delu fabrike.

Angažovanjem u ogranku finansije i računovodstvo, na poslovima knjiženja se usavršavala Nevena Božić, apsolvent Ekonomskog fakulteta, koja sa zadovoljstvom ističe značaj svog prvog radnog iskustva:

„Kvalitet stručne prakse prevazišao je moja očekivanja, jer sam imala mogućnost da obavljam konkretnе zadatke i da kroz njih konstantno stičem relevantna znanja. Pored toga, relativno samostalan rad na realizaciji dodeljenih zadataka mi je pomogao na polju samopouzdanja i otvorenosti, što je meni jako bitno.“

Bojana Lučić, praktikant u proizvodnji (na rudniku), sa kolegama vrši proveru osigurača osovine

Uz pomoć XRF spektroskopije, Bojana Bijelić Jovićević kontroliše sastav materijala u laboratoriji

Milanka Joksimović, budući inženjer menadžmenta, bliže je upoznala proceduru i aktivnosti nabavke, kao i administraciju baze dobavljača. Najveći utisak na nju je ostavila organizacija Uvodnog programa, jer pomaže u prilagođavanju okruženju i upoznavanju kompanije: „Ovaj program je veoma važan zbog boljeg razumevanja procesa u kompaniji i bržeg savladavanja potrebnih stručnih znanja”, smatra Milanka.

U sektoru kvaliteta, Bojana Bijelić Jovićević je bila posvećena procesnoj kontroli proizvodnje i proveri kvaliteta sirovine i cementa, uključujući neizostavna laboratorijska ispitivanja sastava sirovinskih materijala, aditiva i finalnog proizvoda.

Izučavajući kako se od sirovine dobija cement kao finalni proizvod, Ljiljana Mijailović je usvajala praksu o tehnološkim postupcima, planiranju i izveštajima, vezanim za ovo područje rada u jedinici proizvodnje. Uz zahvalnost starijim kolegama za pokazanu spremnost da pruže punu podršku praktikantima, Ljiljana navodi višestruke prednosti stručnog obučavanja u TCK: „Uspela sam da nadogradim svoja dosadašnja znanja, i da unapredim engleski jezik i kompjuterske veštine.” Takvo pozitivno iskustvo ima i Ivana Nikolić Popović u sektoru prodaje, u kome se kao diplomirani ekonomista bavila tokovima

finalnog proizvoda, izvozom, prijemom i isporukom robe, kao i komunikacijom sa kupcima. Pored sticanja stručnih znanja, Ivana ukazuje na mogućnost svestranog osposobljavanja u okviru prakse: „Pružila mi se prilika za razvoj specifičnih i neophodnih veština, koje će mi zasigurno koristiti u daljim poslovnim i privatnim odnosima.”

Standarde zaštite životne sredine je upoznavala Dajana Petrović, student završne godine Tehnološkog fakulteta, koja je na realnim primerima učila kako se poštuju, implementiraju i kontrolišu kriterijumi u ovoj važnoj oblasti poslovanja TCK. Dodatno, Dajana je učestvovala u organizovanju svečanosti povodom predstavljanja integrisanog Izveštaja o održivom razvoju TITAN Cementare Kosjerić za 2018. godinu.

Na kraju programa, u saradnji sa konzultantskom agencijom iz Beograda, Cementara je za sve praktikante organizovala jednodnevni trening, na temu: „Poslovni razvoj i profesionalna uloga”. Kao novo iskustvo u razvoju ličnih osobina, vežbe za unapređenje veština komunikacije učesnici su ocenili kao vrlo korisne u postavljanju dobrog temelja daljeg usavršavanja.

Nevena Božić, praktikant u finansijama i računovodstvu, pripremila je za kolege na praksi prezentaciju na temu „Poslovna komunikacija”

Ovo je samo deo funkcionalnih znanja, koja su praktikanti predstavili i u završnim prezentacijama, pred svojim mentorima, buddy-jima i ostalim kolegama, potvrdivši da se opravdanost Titanovog programa stručne prakse ogleda u stalnoj otvorenosti za mlade stručnjake, spremne da učenjem i radom ostvare svoje ambicije.

Praktikanti na zajedničkom fotografisanju sa završne prezentacije

CEMAT: nova era upravljanja industrijom cementa

Miloš Janković, inženjer u elektro održavanju

U januaru 2019. godine, *TITAN Cementara Kosjerić* je instalirala jedan od najvećih sistema koji trenutno postoje u svetu, kako bi što efikasnije upravljala i kontrolisala proizvodni proces. U pitanju je CEMAT – vodeći sistem za kontrolu procesa u industriji cementa, koji je jedinstven po tome što u svetu funkcioniše preko 40 godina, a i dalje se radi na njegovom osavremenjavanju i prilagođavanju različitim potrebama u cementnoj industriji. Pravilno funkcionisanje procesa ima veliki značaj za obezbeđivanje ekonomičnog rada postrojenja industrije cementa, kakvaje *TCK*.

Komunikacija PLC-om

Za pouzdano ispunjavanje svih proizvodnih zahteva, CEMAT je razvijen u bliskoj saradnji sa cementnom industrijom. Njegova filozofija se sastoji u odgovorima na pitanja: kako efikasno upravljati proizvodnim procesima unutar cementare, kako maksimizirati neprekidan rad, na koji najbolji način povezati sve uključene module, kao što su motori, trakasti transporteri, klapne, ventilatori, merenje vrednosti i drugo.

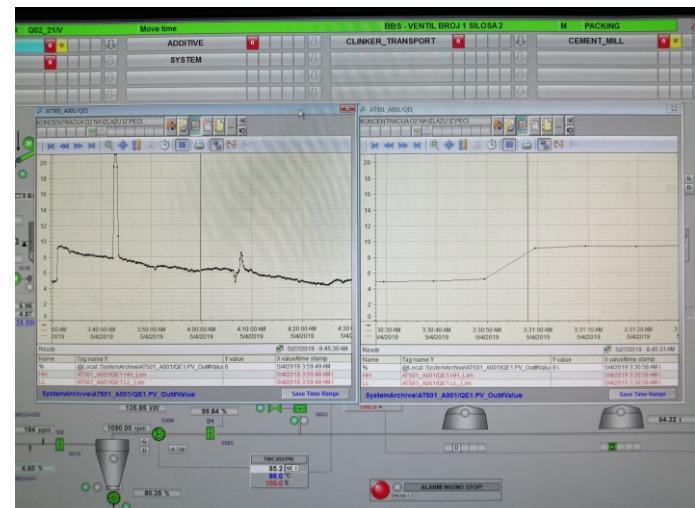
Tajna uspeha ovog koncepta je u tome da nove verzije sistema uključuju savremene tehnološke inovacije, ali organizacija i osnovne funkcije modula su ostali nepromjenjeni, što osigurava da najnovija konfiguracija procesa kontrolnog sistema bude kompatibilna sa prethodnim verzijama. CEMAT sistem je dizajniran od strane Siemens-a, a sistem za kontrolu procesa je zasnovan na Simatic PCS 7, čija potpuna integrisana automatizacija predstavlja odličnu platformu koju Siemens nudi za jedinstvenu i specifičnu automatizaciju u

svim sektorima proizvodnje, odnosno procesne industrije. Proizvodnja cementa je visoko energetski intenzivan proces, sa mnogim nepredvidivim poremećajima.

CEMAT obezbeđuje različite reakcije koje su tačno prilagođene stvarnom stanju procesa, tako da se postrojenje vodi sa najboljim postupcima – kontrolnim operacijama. Dodatne prednosti CEMAT-a za cementnu industriju uključuju odličan rad integrisane dijagnostičke funkcije, koja pomaže brzom otkrivanju potencijalnih grešaka pre problema i minimiziranju prekida.

Da bi upravljali procesom, operateri troše puno vremena, truda i moraju pažljivo da prate proces. Simatic PCS 7 projekat nudi veliki broj različitih aplikacija, pri čemu svaka ima svoj grafički interfejs, koji je jednostavan za upotrebu i pruža odličan pregled potrebnih podataka. Sa samo nekoliko klikova mišem, operater ima pristup svim relevantnim proizvodnim podacima (stanje elektromotora, kvarovi i alarmi, održavanje...), kako bi se proizvodnja izvodila na najefikasniji način.

Informacioni sistem za upravljanje CEMAT-om arhivira podatke i alarme primljene od sistema kontrole procesa i obezbeđuje ih za analize i procene. Pomoću prikaza istorijskih podataka korisnik može da odabere željene dijagrame, za pregled trenutnih i prošlih podataka. Postoji mogućnost upoređivanja ponašanja postrojenja jednih sa drugima, korišćenjem uporednih (trend) grafikona u različito vreme. Kontinuirano upravljanje podacima omogućava besprekornu kontrolu svih proizvodnih i poslovnih procesa.

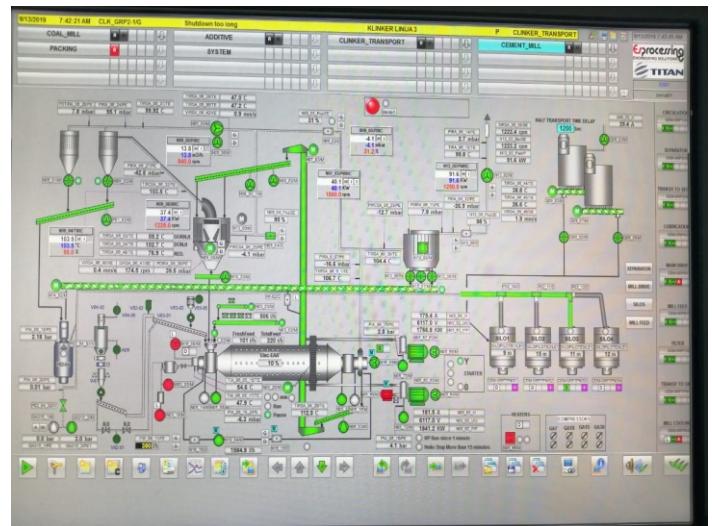
Upoređivanje dijagrama u cilju otklanjanja eventualnih grešaka

U *TITAN Cementari Kosjerić* projekat izrade sistema CEMAT se odvija u dve faze. Prva faza je započeta tokom 2017. godine, kada je rađeno na prikupljanju svih potrebnih parametara koje je bilo potrebno uvezati u jedinstven sistem funkcionisanja. To je podrazumevalo kontrolu svih postojećih sistema, njihovih signala, uslova (interlocking-a), koji su potrebni da se pokrene jedna određena grupa sistema. U pripremnom radu prve faze bili su uključeni zaposleni odeljenja elektro održavanja, kao i zaposleni u proizvodnji.

Tokom januara tekuće godine izvršene su izmene u razvodnim ormarima, gde su zamjenjena stara razvodna polja, koja su podrazumevala zamenu elektronskih komponenti onim, koje odgovaraju današnjim najvećim standardima u oblasti energetike i automatike. Sva komunikacija između PLC-ova, koji se nalaze u razvodnim poljima, i računara u komandnom centru, gde operatori kontrolišu i upravljaju

proizvodnim procesima – omogućena je preko optičkih kablova, trenutno najboljih i najsigurnijih medijuma za prenos signala. Prva faza je uspešno završena krajem januara 2019. godine, kada je instaliran sistem CEMAT, a njegovo puštanje u rad označilo kraj jedne ere sistema upravljanja određenim pogonima, koji je funkcionišao od prvog dana rada fabrike cementa u Kosjeriću.

Od februara 2019. godine, počeli smo pripremu realizacije druge faze CEMAT-a, koja će nam omogućiti da kompletiramo radove drugog dela postrojenja. Planirano je da radovi započnu sredinom decembra ove godine, tako da već krajem januara 2020. godine možemo očekivati da kompletni sistem upravljanja u *TCK* bude uspostavljen preko jedinstvenog i trenutno najboljeg sistema kontrole procesa i upravljanja industrijom fabrike cementa – a to je CEMAT.

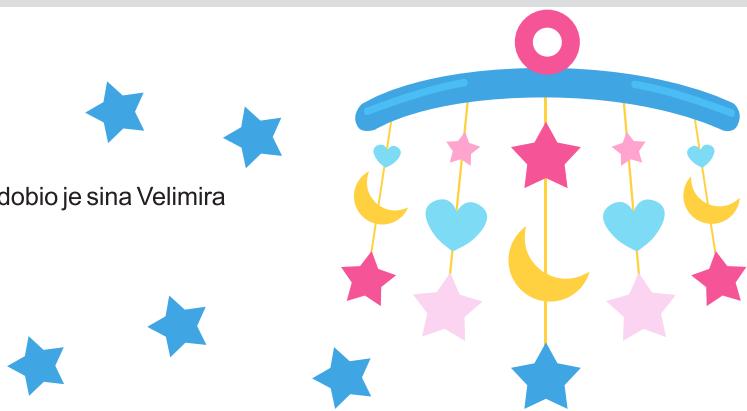

Komandni centar: nekad i sad

Naše bebe

Ranisav Marković, zaposleni na drobilici, dobio je sina Velimira

Uzajamno poverenje je ključ saradnje sa zajednicom

Katarina Filipović, inženjer na rudniku i
Nemanja Pavlović, inženjer u mašinskom održavanju

U nizu društvenih aktivnosti kojima *TITAN Cementara Kosjerić* godinama unazad učvršćuje poverenje sa građanima, poseban značaj za fabriku i lokalnu sredinu ima Dan otvorenih vrata, kada zaposleni u kompaniji srdačno dočekuju svoje poslovne partnere, predstavnike opštinskih struktura i sve zainteresovane članove zajednice, različitih profesija i starosnih doba. Prilika da posetioци toga dana budu na samom izvoru saznanja o proizvodnim i poslovnim procesima, predstavlja jedan od načina kojim *Cementara* ključne aspekte svog rada transparentno prezentuje javnosti.

Gosti događaja su imali priliku da se bliže upoznaju sa proizvodnim pogonom TCK

Ažurne informacije o našim aktivnostima, uz druženje i zabavu, ponudili smo i na ovogodišnjoj, četvrtoj po redu manifestaciji, organizovanoj u nedelju, 15. septembra, za više od dve stotine okupljenih gostiju. Verujemo da je događaj ostavio snažan utisak na decu, kojoj smo, kao i do sada, posvetili najviše pažnje, osmišljavajući zanimljive edukativne i sportsko-rekreativne

Najmlađi posetioци uživali su u kreativnim i matematičkim radionicama, kao i u sportsko-rekreativnim igrama

animacije, kao što su: matematičke i kreativne radionice, takmičenje u ubacivanju lopte u koš sa zaštitnom opremom, a pored toga i druge sportske discipline, pod rukovodstvom nastavnika fizičkog vaspitanja Milana Kršljaka. Program obilaska fabričke zone ovoga puta je proširen sveobuhvatnjim sadržajima. Umesto ranije pešačke ture, uvedena je vožnja vozićem, koji je, kao nova atrakcija manifestacije, saobraćao od platoa TCK do površinskog kopa krečnjaka, a u povratku kroz krug fabrike, zadržavao se na drobiličnom postrojenju, u komandnom centru i laboratoriji, gde su od naših kolega posetioци mogli da dobiju bliža objašnjenja o proizvodnji i poslovnoj organizaciji kompanije.

Zahvaljujemo svim gostima sa kojima smo podelili trenutke korisnog i prijatnog druženja. Nadamo se da ćemo našu saradnju nastaviti da unapređujemo raznovrsnim vidovima podrške i razumevanja, u cilju obostranog zadovoljstva i prosperitetu zajednice.

